GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 36.

We Srodę Dnia 3. Maia 1809.

Z Wiednia d. 26. Kwietnia.

Uroczysta processya, ktora kończyć miała d. 21 publiczne nabożeństwo o pomyślność oręża, lecz dla deszczu odłożoną bydź musiała, odprawiona została w poniedziałek d. 24 Kwietnia. Odbył ią Szanowny tuteyszy Xżę Arcybiskup. Szła z kościoła zamkowego do kościoła S. Michała, ztamtąd do kościoła na Hof, do kościoła S. Piotra i nakoniec do kościoła S. Szczepana. Uzbroieni tuteysi mieszczanie stali dwiema rzędami na ulicach. Szkolna młodzież otwierała processyą. Za niemi szły klasztory, plebani miasta z swemi parafianami i magistrat tuteyszy. Nayiaśnieysza Cesarzowa Jmć w towarzystwie Następcy tronu, Arcy Xiążąt Rainiera, Rudolfa i Franciszka, za wystąpieniem licznego C. K. dworu i czyniących służbę dam pałacowych, udała się do zamkowego kościoła, gdzie iuż resztę dam dworskich zastała, i szła za procesyą. W każdym kościele odbywane były modlitwy. Processyi assystowały gwardya Arcyer i trabantow, straż zamkowa, granadyerowie milicyi mieyskiey i oddział mieyskiey jazdy. W metropolitalnym kościele odprawiły się z wystawieniem modły; potem nastąpiło błogosławieństwo, po ktorym Nayiaśnieysza Cesarzowa do zamku powrociła. W wieczor wszystkie teatra były zamknięte.

Ponieważ celem tego nabożeństwa iest uprosić błogosławieństwo słusznie podniesionemu orężowi J. C. K. Mci, zatem interessuie wszystkie ludy Monarchii iakiego bądź sąwyznania; oba tuteysze wyznania protestanckie stosownie do swego życzenia otrzymały więc pozwolenie odprawienia w swych zborach powyższego nabożeństwa.

Siodmy dzienny rapport C. K. woyska.

Kochany Feldmarszałku Jozefie Hrabio Colloredo! Gdy dla ciągłych poruszeń woyska i ustawicznych zatrudnień od kilku dni nie wyszedł żaden rapport; nie chcąc atoli pozbawiać dłużey publiczności przyiemnych wiadomości, kazałem więc zrobić krotki zbior z przysłanych mi rapportow i ten WPanu posełam, aby był tymczasowo ogłoszony.

W Schärding d. 22 Kwietnia 1809.

Franciszek.

Po przeyściu za Jserę udał się J. Cesarzowiczowska Mość Jeneralissim z trzecim, czwartem, piątym i pierwszym odwodowym korpusem woyska ku Dunajowi w kierunku ku Kehlheim i Ratysbonie. Nieprzyiaciel stał pod Ratysboną. Podług wyznania jeńcow miał Cesarz Napoleon d. 19 Kwietnia przybydź do woyska. J. Cesarzowiczowska Mość Jeneralissim zrobił od Jsery aż do rzeki Laber szybki marsz i stanął d. 19 w Eckmühl, Rotenburgu i Kloster-Rod. Nieprzyiaciel wystąpił przeciw niemu, i przyszło do żywey potyczki, w którey woysko nasze plac utrzymało. Cesarz Napoleon usiłował wszystkiemi sposobami i z nadzwyczayną stratą wstrzymać postęp trzeciego korpusu, dla utrzymania się w wąwozach Abbach i Postsaal. Arcy Xżę Jeneralissim chwali waleczne sprawienie się woysk. Strata nasza iest wielka; wiele regimentow utraciły wszystkich sztabowych swoich officerow. Feldmarszałek porucznik Lusignań, oba Xiążęta Maurycy i Ludwik Lichtenstein są ranionemi. Arcy Xżę Jeneralissim kazał woysku nazaiutrz stanąć w szyku do bitwy, dla udania się za poruszeniami nieprzyiaciela. Nie mamy dalszych szczegołow o tey rozprawie. Strata w zabitych i ranionych, iako też liczba jeńcow nie iest ieszcze wiadoma, ponieważ nawał zatrudnień nie pozwolił Arcy Xciu Jeneralissimowi zrobić na placu bitwy (na wysokości Hausen) dokładnego rapportu do J. C. K. Mci.

D. 20 Kwietnia kapitulowała Ratysbona. Sześćdziesiąty piąty liniiowy regiment, 1800 ludzi wynoszący, poddał się w woienną niewolą. Officerowie zostali na słowo puszczonemi, a żołnierze prowadzeni są do Lincu.

Tegoż dnia był piąty korpus przy Siegenburg nad rzeką Abens żywo attakowany. Arcy Xżę Ludwik cofnął się wraz z Feldmarszałkiem porucznikiem Hiller ku Jserze, dla zasłonienia Landshuta, oba te korpusy stoią teraz razem połączone.

D. 21 uderzył Marszałek Davout na czwarty korpus w okolicy Eckmühl; żywa bardzo walka trwała tu 12 godzin. Nieprzyiaciel został odparty.

D. 22 drugi korpus złączył się za Ratysboną z wielkim woyskiem. Głowna kwatera J. Cesarzowiczowskiey Mci Arcy Xcia Jeneralissima znaydowała się d. 21 w Eglofsheim.

Osmy dzienny rapport C. K. woyska.

Nayiaśnieyszy Cesarz Jmc raczył Ministrowi woyny udzielić pod d. 23 Kwietnia następuiące doniesienia:

Od piątego i szostego, tudzież 2go odwodowego korpusu nadeszły zaspakaiaiące doniesienia. Wszystkie trzy korpusy stoią połączone przy Alt-Oetingen. W ciasnym wąwozie przy Landshucie nad Jserą, gdzie kilkanaście wozow zaprzątnęły drogę, wypadło, gdy woyska mężnie odpierały nacieraiącego nieprzyiaciela, utracić kilka dział i wiele wozow. Strata iednak w ludziach, podług urzędowych doniesień, iest nie wielka; iedna tylko dywizya pieszego regimentu Benjowskiego, która po palącym się iuż moście przez Jserę przechodzić musiała, poniosła znaczną stratę.

Połączone te trzy korpusy pomykać się będą za poruszeniami głownego woyska pod rozkazami J. Cesarzowiczowskiey Mci Arcy Xcia Jeneralissima.

Podług ostatnich doniesień głowna kwatera Arcy Xcia Jeneralissima znaydowała się d.

22 Kwietnia zawsze ieszcze w Eglofsheim, a nieprzyiaciel ſtał w swoim ſtanowisku. Drugi korpus połączył ſię na drodze do Ratysbony z trzecim i czwartym, tudzież pierwszym odwodowym korpusem, i poſtanowiony był na d. 23 powszechny attak przeciw nieprzyiacielowi. Lecz wczoray ieszcze w południe słychać było z tey okolicy okropne z dział ſtrzelanie, i zapewne do dnia dziſieyszego ciągnie ſię ieszcze morderсza bitwa. Woyska potykaią ſię z rzadką zaciętością; żadna ſtrona niechce drugiey uſtąpić, każda zna wysoki cel, o który walczy.

Nie mamy ieszcze żadnych donieſień pewnych, ale spokoyność, iaka w okolicy woyska naszego panuie, czyni nam naywiększe nadzieie.

Głowna kwatera Nayiaśnieyszego Cesarza znayduie ſię w Schärding.

W czaſie gdy główne woysko wzdłuż Dunaiu naprzod poſtępnie, a korpusy przy Altj-Oettingen ſtoią w gotowości iuż do zaczepnego działania, iuż do obrony brzegow rzeki Inn, uznał J. C. K. Mość za potrzebne przyzwać za wczasu do pola pospolite ruszenie Niższey Auſtryi, Salzburskie i wewnętrzney Auſtryi, gdyż mogłby iakowy nieprzyiacielski korpus zagrozić granicom dziedzicznych kraiow. Pospolite ruszenie wyższey Auſtryi znayduie ſię iuż pod bronią od poſtąpienia woyska na przod częścią nad rzekę Inn, częścią przy opasaniu twierdzy Oberhaus.

Dziś d. 25 przybyły do Wiednia zdobyte przez C. K. woyska we Włoszech orły i złożone zoſtały w zbroiowni.

Dziesiąty dzienny rapport C. K. woyska.

Feldmarszałek porucznik Hiller doniosł pod d. 24 z St. Veit, iż d. 23 kazał Jenerałom majorom Mesko i Nordmann z huzarami Kienmayera i Lichtenſteina i piechotą Brooder-graniczną uderzyć na nieprzyiacielską przednią ſtraż, którą tak dalece porazili, iż cofnęła ſię aż do Stetten. D. 24 rano wyruszył rzeczony Feldmarszałek porucznik z 3 kolumnami przeciw nieprzyiacielowi, który uszykował ſię i czekał attaku przed Stetten, gdzie z nader wielką ſtratą w zabitych, ranionych i poymanych, która w tey chwili nie może ieszcze bydź dokładnie podana, zupełnie pobity zoſtał. Przyprowadzeni jeńcy i zbiegowie potwierdzaią iednogłośnie, że w tey potyczce znaydowały ſię dwie dywizye Molitora i Boudeta, i około 18,000 woysk Bawarskich i Heskich.

Do dnia dziſieyszego, to ieſt 25 Kwietnia, nigdzie nie pokazał ſię ieszcze nieprzyiaciel nad granicami Auſtryackiemi. Mamy także wiary godne donieſienia, iż woyska Francuzkie nie przeszły ieszcze za Dunay przy Ratysbonie.

Nayiaśnieyszy Krol Pruski podziękował C. K. Kontrolorowi deliżansowey dyrekcyi w Wiedniu, Chryſtyanowi Cruſius, za przesłanie mu pocztowego swoiego słownika w własnoręcznem piśmie, dołączaiąc do niego na znak swoiego ukontentowania z iego dzieła kosztowną tabakierę złotą.

Z Zemlina d. 17. Kwietnia.

Podług donieſień z Belgradu wszyſtkie prawie domy czynią składki dla zrobienia funduszu ogniowego, który ma iuż do 800,000 piaſtrow wynosić. Podobnież urządzenia zaprowadzone będą w całey Serbii.

Naczelnik Serbiianow rozesłał d. 10 i 11

)2(

b. m. do wszystkich powiatowych dowódzców rozkazy, aby natychmiast postawili woyska swoie w gotowości do drogi i oczekiwali rozkazu do wyruszenia z mieysc swoich.

Z Peterzburga d. 1. Kwietnia.

Xżę Jmć Holstein - Oldenburski przybył tu onegday. Zaślubienie W. Xżniczki Katarzyny z Xciem Jerzym Holstein - Oldenburskim ma zaraz po wielkiey nocy nastąpić.

Kapitan Krusenstern, naczelnik sławney około świata żeglugi, mianowany został dowodzcą liniowego okrętu Blagodał o 120 działach.

Osadowe towary spadły tu znacznie w cenie.

W. Xżę Cesarzowicz Konstantyn odbywa ciągle rewiie nad będącemi tu woyskami.

Gdy rząd dowiedział się, że miedziane pieniądze przedawane bywaią za granicę, wyszedł zatem pod d. 1 Marca ukaz zakazuiący pod surowemi karami wywozić pieniądze za granicę. Wiadomo, iż z puda miedzi biią w Rossyi za 16 rubli miedzianey monety. Pud zaś miedzi kosztuie teraz 27 rubli; tak znaczny zysk dał więc powod do wywozu miedzianey monety.

Powrot Nayiaśnieyszego Imperatora z Finlandyi ma na końcu przyszłego tygodnia nastąpić.

Z powodu zaszłey w Sztokolmie odmiany w rządzie, domyślać się należy, że pokoy z Szwecyą iuż iest zawarty lub w krótce będzie.

Z Paryża d. 12. Kwietnia.

Jenerał Macdonald, który dowodził niegdyś woyskiem w Neapolu, potem był posłem w Kopenhadze, nakoniec kilka lat zostawał nieczynnym, poiechał wczoray do Brescia. Dowodzić on będzie woyskiem Francuzkim we Włoszech pod Wicekrólem Włoskim.

Marszałek Augereau, Xżę Castiglione, wyieżdża niebawnie do Hiszpanii, gdzie dowodzić woyskiem będzie.

P. Daru, jeneralny intendent woyska, wyiechał stąd na początku b. m. do Niemiec. P. Joinville mianowany iest kommissarzem w Cesarskiey głowney kwaterze, a P. Villemanzy naczelnym kommissarzem woyska.

P. Canouville, marszałek pałacowy, udał się iszcze 30 Marca do Strażburga.

Woyskowa kommissya, która wyznaczona została dla sądzenia sprawy Chateaubrianda ukończyła dziś swoie spory i PP. Chateaubriand, de Gouyon, Quintal i Boize, Łukasza syna, skazała na śmierć, iako przekonanych ajentow i szpiegow Anglii, od którey tym końcem zlecenia i pieniądze odebrali Chateaubriand był właśnie schwytany, gdy miał do Londynu odpłynąć. Znaleziono w iego pugilaresie potępiaiące go i wspólników iego papiery.

Z Konstantynopola d. 12. Lutego.
(Z Monitora.)

Zawarty z Angliią traktat pokoiu, który tu w tey chwili ogłoszony został, iest następuiącey osnowy:

W imieniu naymiłosierniejszego Boga. — Cel wiernego i autentycznego instrumentu iest następuiący:

Pomimo pozoru nieprzyiaźni, która z powodu okoliczności czasu zaszła między wysoką Portą i dworem W. Brytanii, oba dwory ożywione szczerą chęcią przywrócenia dawney przyiaźni, mianowały tym końcem pełnomocnikami swemi, to iest: Nayiaśniey-

szy, naypotężnieyszy i naywspanialszy Sułtan Mahmud Han II. Cesarz Ottomański Dyrektora i Inspektora tak zwanego Menecusat wydziału, Seydi Mehmeda Emin Wahad; a Nayiaśnieyszy i nayszacownieyszy Jerzy III. Padischah (Król) połączonego królestwa W. Brytanii i Irlandyi, Kawalera Roberta Adair, członka Angielskiego parlamentu, którzy po udzieleniu sobie nawzaiem pełnomocnictw, po wielu naradzeniach i sporach zawarli od obu stron pożądany pokoy w następuiących artykułach:

Art. 1. Od chwili podpisania nineyszego traktatu ustaią wszelkie nieprzyiacielskie kroki między Anglią i Turcyą i obu stronni jency będą w 31 dni po podpisaniu nnieyszego traktatu lub prędzey ieżeli można, wymienionemi.

2. Jeżeli Anglicy opanowali iakową Turecką twierdzę, tedy musi bydź z wszystkiemi działami, ammunicyą i innemi sprzętami w takim samem stanie, w iakim była wzięta, w przeciągu 31 dni po podpisaniu nineyszego traktatu wysokiey Porcie oddana.

3. Jeżeli rzeczy i własność kupcow Angielskich zatrzymana została w kraiach Porty, tedy musi bydź w całości właścicielom powrocona, a ieżeli rzeczy, własność i okręty, należące do poddanych wysokiey Porty, w Malcie lub innych wyspach skonfiskowane były, tedy muszą bydź nawzaiem właścicielom oddane.

4. Warunki zawartego traktatu w Tureckim roku 1086 i w miesiącu Dziernazy-ul-Akker, iako też umowy tyczące się żeglugi po czarnem morzu i nadane poźniey przywileie, maią bydź iak dawniey dochowane i dopełnione, tak iak gdyby żadney nie doznały przerwy.

5. Wywzaiemniaiąc się Angliia za dobre obchodzenie się wysokiey Porty z Angielskiemi kupcami, sprzyianie ich handlowi, i t. d. zapewnia podobneż korzyści dla kupcow, poddanych i bandery wysokiey Porty, gdy na przyszłość w sprawach handlowych przybędą do kraiow Króla Jmci W. Brytanii.

6. Taryfa celna, oznaczaiąca 3 od sta opłaty w Konstantynopolu, a mianowicie artykuł tyczący się kraiowego handlu, ma bydź zawsze zachowana. Angliia przyrzeka do niey się stosować.

7. Ambassadorowie Nayiaśnieyszego Króla W. Brytanii doznawać będą przy wysokiey Porcie takich samych honorow, iak ambassadorowie innych narodow, i nawzaiem ambassadorowie wysokiey Porty przy Londyńskim dworze porownanemi zostaną co do honorow z innemi ambassadorami.

8. Wolno iest wysokiey Porcie wysełać konsulow do Malty i do innych kraiow Króla Jmci W. Brytanii, dla utrzymania interessow swych kupcow, i konsulowie Porty doznawać będą wszystkich zaszczytow i przywileiow, iakich Angielscy konsulowie w kraiach Ottomańskich doznaią.

9. Angielscy Ambassadorowie i konsulowie mogą podług zwyczaiu używać do swoich czynności tłumaczow; aże umowiono się poźniey, iż wysoka Porta nie da patentu dla tłumacza, tylko osobom zostaiącem aktualnie na tym urzędzie, zatem ugodzono się, iż na przyszłość nie będzie dany patent nikomu z klassy profesyonistow, fabrykantow, lub trzymaiących otwarte sklepy. Zaden poddany Porty nie ma także bydź konsulem Angielskim mianowany.

10. Patent protekcyi Angielskiey nie ma bydź

dawany żadnem kupcom poddanym Porty lub od niey zależącym, i nawet ambassador lub konsul Angielski nie może im dawać passportow bez poprzedniczego pozwolenia Porty.

11. Gdy od dawnych czasow zabronione iest woiennym obcym okrętom wchodzić do kanału, to iest do ciasniny Dardanelow i na czarne morze, i gdy dawny ten przepis w czasie nawet pokoiu zachowany bydź musi od każdego mocarstwa, dwor W. Brytanii przyrzeka zatem stosować się do tego przepisu.

12. Zatwierdzenia ninieyszego traktatu przez obie umawiaiące się wysokie strony zamienione bydź maią w przeciągu 91 dni lub prędzey, ieżeli można, w Konstantynopolu.

Zakończenie.

Ażeby pokoy, który za pomocą Boską i i za szczerą chęcią i rzetelnością obu umawiaiących się stron szczęśliwie zawarty i przywrocony został, składaiący się z powyższych 12 artykułow, zatwierdzony był i zatwierdzenia (potem wymienione zostały, przeto ia pełnomocnik wysokiey Porty podpisałem i pieczęcią ztwierdziłem) ten instrument; aże także przez pełnomocnika Nayiaśnieyszego Padiszę W. Brytanii iest podpisany, dałem mu go więc z moim podpisem, a on mi dał z swoim w ięzyku Francuzkim napisanym z dołączonym do niego tłumaczeniem Tureckim.

Z Amsterdamu d. 15. Kwietnia.

Rządowa nasza gazeta zawiera następniące doniesienia z Paryża:

"Mowią że Xżę Auerstädt (Marszałek Davout) wyieżdzaiąc stąd do Niemiec, wziął z sobą własno-ręczne pismo Cesarza Napoleona do Xiążąt ligi Reńskiey drugiego rzędu, zachęcaiąc ich do dostawiania iak nayśpieszniey swoich kontyniensow, tak żeby d. 20 Marca znaydowały się iuż w Wirzburgu. — Nie mowią tu iuż o podroży Cesarza do Włoch, ale do Niemiec, lubo tak na stacyach do Medyolanu, iako też Strazburga zamowiono po 40 koni i ekwipaże Cesarskie udały się w rożne okolice. — Oprocz Senatora Jenerała Rampon, który poiechał do Boulogne, dla obięcia dowodztwa nad woyskiem nadbrzeżnem i gwardyami narodowemi w połnocnych departamentach, wyiechało także kilku innych senatorow jenerałow lub wyieżdzaią w różne mieysca w podobnymże zamiarze. — Wszystkie pocztowe i formańskie wozy, które idą stąd do Strażburga, obładowane bywaią od kilku tygodni officerami i urzędnikami, którzy udaią się do Niemiec. Chcąc się do Strazburga zabrać, potrzeba się na ośm dni w przody zapisać.,,

Powyższa gazeta przywodzi Królewski wyrok, iż ponieważ ukończył się czas surowych środkow względem zamknięcia portow, J. K. Mość poczyni za porozumieniem się z rządem Francuzkim, niektóre w tey mierze odmiany. Przedsięwzięte będą dogodne środki dla powiększenia podbrzeżnego handlu i zabronienia wszelkich związkow z Anglią. Radca stanu Moeuwen mianowany iest dyrektórem ceł, dla czuwania nad nowemi urządzeniami względem handlu z kraiami, które są z nami w pokoiu lub neutralnemi.

Otworzona tu została nowa pożyczka 6 milionow zł. h. po 4 od sta, dla przedsięwzięcia nowych robot, które z powodu ostatnich zalewow stały się potrzebnemi. Kapitał będzie w czasie powrocony.

Wydany pod d. 7 Marca w Deweater

Królewski wyrok nakaznie, aby rzeka Schipbek uczyniona była od Dewenter aż do granic królestwa w każdey porze roku spławną. Na mocy innego wyroku ma bydź od Zwoll aż do Jssel wyrznięty kanał, a od uyścia Jssel ku Westewoort zrobiony gościniec. Podług trzeciego wyroku pod tymże dniem rzeka Regge ma bydź w każdey porze roku od Schipbek aż do Vecht uczyniona spławną, rownie iak rzeka Aa. Minister wewnętrzny ma doyśdź, czyli woda między Almelow, Aldenraal i Twichelo iest dostarczaiącą dla rzeki Aa i połączenia iey z kanałem, który ma bydź wybity między Delden i Enschede. Wszystkie te roboty maią bydź przez administracyą wod uskutecznione.

Z Nowegoiorku d. 20. *Lutego.*

Senat uchwalił bil tyczący się embargu, i podany został izbie reprezentantow do przyięcia. Bil ten zakazuie wywozu zagranicę kraiowych i zagranicznych towarow Amerykanom pod karą zapłacenia potroyney wartości wywiezionych towarow, z którey donosiciel połowę dostanie. Nie tylko właściciele okrętow, ale nawet przełożeni i wszyscy znayduiący się na nich ludzie, wysełaiący i furmani wywożący zakazane towary są odpowiedzialnemi. Niewolno bez wyraźnego pozwolenia i złożenia kaucyi sześć razy wartość wynoszącey ładować towarow na okręty, ażeby pod pozorem wewnętrzney żeglugi nie były za granicę wywiezione. Jeżeli kto nie może złożyć takowey kaucyi, tedy towary muszą na naybliższem cle pozostać.

Pod d. 17 Grudnia wydał kongres uchwałę, iż zbroynym lub nie zbroynym okrętom wszystkich tych mocarstw, które wydały niszczące handel Amerykański rozporządzenia, iako też ich płodom zabroniony iest przystęp do Amerykańskich portow. Postanowił oprócz tego, iż w krotce przedsięwzięte zostaną środki dla postawienia kraiu w zupełnym stanie obrony.

D. 20 Stycznia wniesiono w kongresie, aby zabronić Amerykanom wszelkiego handlu z wciuiącemi mocarstwami. Kongres wyznaczył 10 000 dolarow kary na każdy Amerykański okręt, któryby za obcem pozwoleniem żeglował. Na wniosek kommissyi uchwalił kongres d. 30 zaciągnienie dla obrony kraiu 50,000 ochotnikow. Długie z tego powodu nastąpiły spory. Pod czas których wracano się zawsze do embargu. Znacznieysi mowcy, a nawet P. Ebbes powtarzali nie raz: Aż nadto długo cierpiemy embargo; precz embargo, woyna! woyna!,,

Z Kopenhagi d. 15. *Kwietnia.*

Przybyły tu z Szwecyi Hrabia Löwenhielm miał u J. K. Mci Audyencyą. Jedzie on stąd do Paryża i towarzyszy mu Hrabia Holstein do Hamburga.

Oznaymione tu urzędownie zostały rozprawy morskie Porucznika Fogh na woiennym statku Aalborg z 2 Angielskiemi woiennemi okrętami; szczęśliwa potyczka Porucznika Wahrendorf na przewozowym statku płynącym do Norwegii z Angielskim kutrem; zabranie Angielskiey łodzi pod tuteyszemi brzegami, na którey znaydowało się 6 Angielskich podofficerow i maytkow, przez Porucznikow Berchmann i Schultz; zdobycie prowadzoney przez woienny okręt nieprzyiacielskiey galioty przy Helsingerze przez 4 nasze łodzie pod Porucznikami Möller i Schultz, i rozprawa między trzema naszemi łodziami i Angielską fregatą przy Fladstrand.

Przeciw szerzeniu się jadu naturalney ospy przedsięwziął rząd naydzielnieysze środki; zakazał bowiem zwykłego odwiedzania ciała zmarłego na ospę dziecięcia pod surowemi karami; nikt nie może ubierać takowego ciała, tylko ten, który około niego pod czas choroby chodził i nikt nie może go nieść do grobu tylko ludzie, którzy razem z nim w domu mieszkali.

Pod d. 12 b. m. mianował J. K. Mość Szambelana i Adjutanta Maas koniuszym i uwolnił go od woyskowey służby.

Dziś przybyło tu z Helsingborga uwolnionych z Szwedzkiey niewoli kilkunastu Francuzkich, Hollenderskich i Włoskich officerow.

Rządowa nasza gazeta donosi z Londynu: Umowa względem oddania Anglikom Kajenny zawarta została d. 12 Stycznia r. b. Do Martyniki wysiedli Anglicy d. 30 Stycznia. Kapitan Taylor i wiele innych Angielskich officerow polegli; Podpułkownik Packenham i kilku innych byli ranionemi. Jenerał Villaret-Joyeuse broni się dzielnie w twierdzy Bourbon.

Na posiedzeniu towarzystwa Duńskiego umieiętności w przeszłym tygodniu czytał Radca stanu i Kawaler Moldenhawer rozprawę o życiu, &c. Hiszpańskiego Xcia Don Carlos, zebraną z niedrukowanych dotąd rękopismow Królewskiey Biblioteki.

Jenerał major Bielfeld opuści w krótce tuteysze miasto.

Z Królewca d. 27. Marca.

Nayiaśnieyszy nasz Król przeznaczył znaczną summę pieniędzy i mianował kommissyą, która mieć będzie staranie nad dziećmi, które woyna zrobiła w wschodnich Prusach sierotami. Podzielono kray na różne powiaty, w których umieszczonemi są za zapłatą u uczciwych mieszkańcow. Wiele dobroczynnych osob poszło za przykładem Monarchy i poczyniły składki dla tych nieszczęśliwych.

Z Düsseldorfu d. 13. Kwietnia.

Ogłoszony tu został wyrok następuiący. "Rozporządzenia 30 artykułu, tytułu pierwszego xięgi drugiey kodexu Pruskiego, zabraniaiące małżeństwa między szlachcicem i chłopką lub mieszczką, są uchylone. Wszelka różnica między klassami mieszczan i chłopami iest zniesiona."

Z Strazburga d. 6. Kwietnia.

Od 2 b. m. oziębiło się znowu u nas powietrze, gościniec od Chalonu do Nancy był d. 4 śniegiem okryty. Od 3 dni lod się nawet na wodzie pokazał. Wszystkie urodzayne drzewa, które kwiatem były okryte, utraciły go i iuż tego lata żadnych owocow nie wydadzą.

Z Rzymu d. 24. Marca.

Nayiaśnieyszy Król Neapolitański darował naszey kaplicy Loretańskiey piękny kielich rubinami i innemi kamieniami wysadzony z patyną.

Z Medyolanu d. 5. Kwietnia.

Wicekról Jmć wyiechał przeszłey nocy z licznym orszakiem do Breścia, gdzie kilka tylko dni zabawi.

W. Xżna Toskańska ziechała iuż z swoim małżonkiem do Florencyi i wysiadła do pałacu Pitti.

DODATEK

DO N^ro^ 36.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W e Srodę Dnia 3 Maia 1809.

Kartagińczyk rozważaiący teraźnieyszy stan Europy.

Wyiątek z politycznego dziennika Sewilskiego pod d. 10 Grudnia 1808 wydanego. — Z Hiszpańskiego ięzyka przełożony.

Po nieszczęśliwey bitwie pod Friedlandem, po stracie dyplomatyczney w Tylży, i po deklaracyi woyny okolicznościom czasow naszych wręcz sprzeciwiaiącey się przeciw Szwecyi i W. Brytanii wydaney, oczekiwała cała Europa, że Imperator Rossyyski powoli z długiey woyny ocuciwszy się i do sił przyszedłszy, powróci do owych wspaniałomyślnych sentymentow, któremi powodowany słusznie przez czas długi miany był za podporę wolności Europy i za Herkulesa Sarmackiego, przeznaczonego do zakwestyonowania berła na lądzie owemu Korsykańczykowi. A gdy Bonaparte nayzuchwalszym sposobem złamał artykuły pokoiu Tylżyckiego, oczekiwała na nowo cała Europa, że Imperator Rossyyski używszy naypierwszey wydarzaiącey się sposobności, poiedna się z Szwecyą i Angliią, a w związku z Austryą i Portą wyydzie na pole bitwy, dla uwolnienia się od upadlaiącey niewoli Francyi, dla zemszczenia dni owych pod Friedlandem i Austerlitzem, i dla poskromienia nieograniczoney ambicyi Bonapartego.

Opatrzność, która nigdy nie opuszcza narodu ludzkiego, dała hasło dobrze myślącym Hiszpanom w zdarzeniach naydziwnieyszych: że iuż nadeszła godzina do wybawienia ludow, do uwolnienia panuiących i do ztrącenia Bonapartego.

Jak tylko więc wyrzucona została ta kotwica, zdaiąca się zapewniać świat o iego wybawieniu, mniemał każdy rozsądny: że Rossya, Austrya i Porta Ottomańska łącznie porwą się do broni, użyią sposobney pory w Hiszpanii i napadną na Francuzow dla ukarania ich dumy i despotyzmu. — Lecz niestety! stało się przeciwnie!

Austrya, iak gdyby iey tayno było, że przez upadek Hiszpanii ona także w przepaść zguby wtrąconą bydź ma, patrzała bez poruszenia na nadporządkowe zdarzenia w Hiszpanii, i bez dania pomocney ręki owem bohatyrom, którzby ich oswobodziła z niewoli. (*)

Porta Ottomańska, zamiast wyszukiwania

(*) Ten wyraz pisany był d. 10 Grudnia 1808 na drugim końcu Europy.

środkow do zrucenia jarzma, które iey Sebastiani chciał nałożyć, sama swoy rząd i swoy tron wywracała, udusiła Monarchę, i gubiła się własnemi rękami, oddała armiie zapędom zaiadłości i stronnictwa, otworzyła ambicyi możnych wszystkie otwory, i wezwała nowe ludy do przywłaszczenia sobie panowania. Wszystko to iest rzeczą nadporządkową, ale co iest nie do uwierzenia prawie, iest to: że wspaniałomyślny Monarcha Alexander podiął podroż do rozmowienia się osobistego z Bonapartem do Erfurtu, tam utwierdził związek przyiazni zawarty w Tylży, i zgodził się na to: że temu w niczem tamy czynić nie będzie, co do uskutecznienia proiektow iego pot zeba, pochwalił expedycyą iego w Hiszpanii, i dozwolił: aby Bonaparte tam się udał, podbił narod kochaiący honor, który iął się do broni, dla obrony swey niepodległości, swey wolności i swey religii, a powstał przeciw tyranowi, który wydarłszy mu zdradzieckim sposobem Monarchę, ułożył sobie swego brata przez morze krwi i przez mogiły trupow zaprowadzić na tron Hiszpański.

Te zdarzenia możeby nie znalazły były wiary, gdyby wszystkie Europeyskie gazety ich nie ogłosiły były, i gdyby Bonaparte sam w ciele prawodawczem nie był powiedział: *Ja i Alexander pierwszy niezmiennie iesteśmy połączeni względem pokoiu i woyny.*

Gdy Bonaparte przez lat 13 wszystkie strony zawiodł, wszystkie ludy oszukał, wszystkich panuiących zdradził, potrzeba było po rozumnemu oczekiwać, że więcey nikt znowu oszukać się mu nie dozwoli; iednakże nie wiedziec iakim nieoięty m losem znowu mu się udaie zamknąć wszystkich oczy na to, co dzieie iuż dawwno o nim napisały, to iest na wszystkie od niego w Europie i Afryce popełnione niesprawiedliwości. Nie wiele czasu iuż upłynie, a tenże sam Imperator Rossyyski zostanie w owem położeniu, gdzie takież same, ale za poźne i bezużyteczne czynić będzie rozwagi nad *znikomością wszystkich ziemskich wielkości*, które teraz Król Pruski, Karol Emanuel Sardyński, Pius VII. Ferdynand IV. Karol IV. Ferdynand VII. i wszyscy ci czynią, którzy Bonapartemu wierzyli. *Jako Sfinx (w Bayce) potyka tych wszystkich, którzy zagadki iego nie zgaduią.* A wszelako tylko mężny narod Rossyyski byłby był w stanie Francyą ukorzyć, i Bonapartego z iego całą familiią wygnać z lądu . . .

Po przywiedzeniu tych zdarzeń pożyteczną zdaie się bydź rzeczą odkryć polityczne plany Bonapartego, i iego ostateczny zamiar. Wszakże gdyby nie wymagała własna iescze iego korzyść, aby przez nieiaki iescze czas okrywał taiemnicę, zapewne to, co codziennie sam sobie skrycie powtarza wyrzekłby do całey Europy: „ Jak tylko utłumię Hiszpaniią, w tedy obiecywać będę Węgry i Polskę Rossyi, złączę moie woyska z woyskami mego przyiaciela Alexandra, i zgubię zupełnie dom Austryacki. Gdy zaś to Mocarstwo zostanie zniszczone, w tedy z całą potęgą zachodniego państwa napadnę na Rossyą, a utkwiwszy moie Cesarskie orły na wieżach w Petersburgu, w tedy dopiero każę ostatniemu potomkowi domu Ottomańskiego zeyść z tronu. Tak długie przedmurze uzbroionych woysk pokonawszy od Newy aż do Bosphoru rozciągaiące się mieczem i ogniem, uderzę na Azyą, każę młodzieży Europeyskiey dążyć do Persyi, Indostanu i Chin, gdy zaś moie obszerne państwo wyludnione zostanie, w tedy każę Azyatycką młodzieżą po obsadzać Europeyskie fortece. Zostawszy zaś panem złota Indostańskiego, żelaza w Tartaryi, lasow w Tibeth, Persyi i Chinach, tudzież wszystkich

maytkow w Europie i Azyi, każę wypłynąć sześciudziesiąt flotom z tych obudwoch części świata, i pokażę się na Oceanie dla wyrwania Neptunowi W. Brytanii tróyzęba morskiego. A gdy W. Brytania pokonaną zostanie, w tedy wszystkie wyspy, Afryka, i obie Ameryki padną mnie do nóg. Tak Panem będąc całego świata, widząc ośmdziesiąt koron na podnożu tronu mego, a woysko Xiążąt mnie otaczaiące, przy pochlebstwach mnóstwa pisarzow, gdy Jakobini, których śmiertelnie nie nawidzę, koniom mym czynić usługi, i moy powoz ciągnąć będą, w tedy dopiero złożę broń, i *pierwszy raz rzeczywiście darując ludziom pokoy, wypocznę po moich pracach.*„ (*Reszta potem.*)

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 1 *i* 2 *Maia* 1809.

Korzec Pszeniey	- - zł. pol.	44	do 52.
— Zyta	- - - - - — —	38	— 42.
— Jęczmienia	- - - - — —	28	— 34.
— Owsa	- - - - - — —	28	— 30.
— Grochu	- - - - - — —	36	— 42.
— Kaszy iaglaney	- - — —	60	— 68.

W Wiedniu d. 15 *Kwietnia.*

Mecca wynosząca pół korca naszego:

— Pszenicy	- - - zł. pol.	36	do 55.
— Zyta	- - - - - - — —	26	— 35.
— Jęczmienia	- - - - — —	22	— 25.
— Owsa	- - - - - - — —	18	— 22.

DONIESIENIA.

W celu dobra powszechnego i wygody Szanowney Publiczności z Wysokiego wyroku C. K. Rządow zawsze troskliwych o całość ogólną obywateli w wolnym mieście Podgorzu coraz więcey do kwitnącego stanu posuwaiącym się, publiczna Apteka otwartą została pod znakiem Jelenia; przeto niżey wyrażony uzupełniaiąc tak zbawienny zamiar wszelkiey dołożył usilności, takową Aptekę stosownie do Monarchicznych przepisow w iak naylepszym stanie postawił, i kiedy taż Apteka urzędownie ulustrowaną i za należycie doskonałą uznaną została, o tym więc Prześwietney Publiczności, zacnym Obywatelom wolnego miasta Podgórza i iego okolic donosząc, niżey podpisany zaręcza, iż każdego czasu iak naylepszemi i nayświeższemi lekarstwami przysługiwać się będzie.

Stanisław Zukowski, Aptekarz Krakowski.

C. K. Sądy Szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey wiadomo czynią wszystkim, którym na tem zależy: że Paweł Bronicki Adwokat tuteyszy dnia 1go Października 1805 roku w dobrach dziedzicznych Ochodzy bez testamentu umarł; wszyscy zatym, którzy prawo iakie do tego dziedzictwa mieć rozumieią, wzywaią się, ażeby się w przeciągu lat 3 i niedziel 6 do C. K. Sądow tuteyszych zgłosili, i iako dziedzice wylegitymowali się; gdyż inaczey dziedzictwo to zgłaszaiącemi się będzie pertraktowane i onymże przyznane.

W Krakowie dnia 31go Października 1808.

Jozef de Nikorowicz.

Kannamiller.

Scherauz.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Krak. Galicyi Zachod.

Martinides.

Pewny Obywatel w Cyrkule Zamoyskim dziedziczący, maiący dwoch synow edukuiących się w domu, i którzy około pierwszego Czerwca b. r. w połowie szkoły normalne ukończą, życzy sobie do dalszego prowadzenia swych synow mieć guwernera, w iakimkolwiek bądź stanie, wyiąwszy żonatego, iakieykolwiek bądź wiary, byle tylko w Polskim ięzyku wytłumaczyć się potrafił, iednak ięzyki Niemiecki, Francuski i Łaciński, aby posiadał doskonale i aby nietylko umysł, lecz i ciało kształcić potrafił. —— Takowemu przeznacza się przy wszelkich domowych wygodach, pensyi roczney 2500 zł. pol. z tym dodatkiem, iż gdy oyca tych dzieci ufność uzyskać potrafi, wyższą ieszcze nad wzmiankowaną kwotę pensyą obdarzonym będzie. — Życzący sobie takowego mieysca, do C. K. Rubieszowskiego Pocztamtu pod kopertą W. JPana Leszczyńskiego, teyże poczty sekretarza, zgłosić się raczy, od którego dalsze potrzebne w tey okoliczności informacye odbierać będzie.

Gdy podług obwieszczenia pod dniem 8 p. m. Nr. 2824 w dzierżawę Plebanii i innych duchownych Beneficiow Krakowskiego Cyrkułu w wyznaczonym czasie do licytacyi tychże Plebanii i Beneficiow niezgłosili się maiący ochotę dzierżawienia, więc się ta licytacya na nowo rozpisuie, i z przyłączoney konsygnacyi widzieć można, kiedy i gdzie która licytacya odbywać się będzie, tudzież iakie pretium fisci wyznaczone iest każdego Beneficium.

Kondycye tych dzierżaw są następuiące:

1. Każdy życzący sobie być do licytacyi przypuszczonym powinien 10 proc. wadium u licytuiącego Kommissarza złożyć.

2. Naywięcey ofiaruiący, a zatem zostaiący dzierżawcą musi z góry całoroczną dzierżawną kwotę i od niey 10 procent na kaucyą de non desolando złożyć. Natrzechletnią zaś dzierżawę kaucya na całą wypadaiącą dzierżawną kwotę złożona być musi.

3. Małoletni, żydzi i w wypłacaniu nierzetelne osoby, nie będą do licytacyi przypuszczonemi.

4. Administratorowie Beneficiow stawić się maią na tey licytacyi. Oczym się ninieysze dla życzących sobie tychże dzierżaw uwiadomienie czyni.

Od C. K. Krakowskiego cyrkularnego Urzędu, w Krakowie d. 24 Kwietnia 1809.

Konsygnacya. Maiących bydź puszczonych w dzierżawę od dnia 24 Czerwca 1809 w Krakowskim Cyrkule wakuiących Beneficiow, Plebanii, tudzież do nich należących dziesięcin. 1) W Chechle Plebania z dziesięciną ryń. 2832, od 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 13 Maia w Olkuskim Kommissaryacie. — 2) Czernichowska Plebania z dziesięciną ryn. 1500 od 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 d. 15 Maia w Krakowskim Cyrkule. 3) Chlewska Plebania z dziesięciną ryń. 1180 od d. 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 d. 15 Maia w Krakowskim Cyrkule. 4) S. Michała Kollegiat kanonia Bronczyce, propinacya będzie z osobna licytowana z dziesięciną ryń. 3755 od 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1812 d. 15 Maia w Krakowskim Cyrkule. — 5) Archiprezbitera Panny Maryi Bronowice małe z dziesięciną ryń. 5304 od 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 d. 12 Maia w Krakowskim Cyrkule. — Dom w Krakowie pod Nr. 604 zaiezdny ryń. 354 od 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810. — Dom pod Nr. 248 na Wesoły dom także Nr. 247 ryń. 361 kr. 30 od 1 Listopada 1809 aż do końca Października 1810 d. 1 Sierpnia. — 6) S. Mikołaja Plebania ryń. 588 kr. 58 od 1 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 d. 16 Maia w Krakowie. — 7) W Mierzniczach Plebania z dziesięciną ryń. 2130 od 1 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 d. 16 Maia w Krakowskim Cyrkule. — 8) W Proszowicach szpitalne grunta i ogrody w 4 podziałach quantum pretii co do 1go iest ryń. 270 kr. 15 — Od 2go ryń. 7 kr. 18. — Od 3ciego ryń. 3 kr. 58. — Od 4go ryń. 4 kr. 48 od 1go Novemb. 1809 aż do tegoż M. 1812 d. 31 Julii w Krakowskim Cyr. — 9) Proszowski szpital Kapelanii, rozmaite poiedyncze grunta, które iako wprzód rożnym Proszowskim mieszczanom w dzierżawę puszczone były, także i teraz razem lub poiedynczo zadzierżawione mi będą. Od pierwszego gruntu ryń. 15 kr. 20, od 2 ryń. 7 kr. 55, od 3 ryń. 6 kr. 20, od 4 ryń. 22 kr. 15, od 5 ryń. 7 kr. 33, od 6 ryń. 7 kr. 30, od 7 ryń. 7 kr. 30, od 8 ryń. 63 kr. 30, od 9 ryń. 56 kr. 30, od 10 ryń. 60 kr. 15, od 11 ryń. 61, od 12 ryń. 37 kr. 35, od 13 ryń. 40 kr. 20, od 14 ryń. 48 kr. 30, od 15 ryń. 51 kr. 15, od 16 ryń. 62 kr. 30 od 1 Novemb. 1809 aż do tegoż samego miesiąca 1812, d. 13 Maia w Krakowie w Cyrkularney kancellaryi. — 10 Kozłow Plebania od 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 d. 17 Maia w Zarnowskim Dystrykcie. — 11) Lgotta Dominia ryń. 42 kr. 51 Lgotta od poddanych ryń. 45 kr. 22 4/8. Smolin Dominium ryń. 91 kr. 30. Smolin od poddanych ryń. 75 kr. 28. Byczin od poddanych ryń. 93 kr. 50. Dumanowice od poddanych ryń. 32 kr. 41. Dumanowice od poddanych ryń. 76 kr. 46. Załęże od poddanych ryń. 45 kr. 50. Dobczow Gromada ryń. 105 kr. 32 1/2. Złożenice Gromada ryń. 96 kr. 48 od 24 Czerwca 1809 aż do tegoż 1810 d. 19 Maia w Zarnowieckiey Kamerze. W Krakowie d. 24 Kwietnia 1809.

Na wakuiące mieysce Syndyka z pensyą roczną 500 złr. ryń. przy Magistracie w Iłży, w Cyrkule Radomskim, ze strony C. K. Galicyyskiego Gubernium konkurs do 15 Maia r. b. z tem dokładem rozpisuie się, aby wszyscy, którzy sobie pomienione mieysce otrzymać życzą, prośby swe podług przepisow ułożone, przed upłynieniem konkursowego terminu do urzędu Cyrkularnego Radomskiego podali. W Lwowie dnia 29 Marca 1809.